

עין משפט נר מצוה

לָג א מיי פֿיג מ'ה'ן אַסורִי מונח הלכה פ' לר ב מיי פֿי"ח מ'ה'ן פסח'י'ם ה'ן ז': ל'ה ג מיי פֿי"ז ס'ס הלכה פ':

תורה אור השלם

- זאת תורת נחב השלמים אָשֶׁר יִקְרִיב לַדֹּחַהּ.

ויקרא ו, יא

שיטה מקובצת

סימן הספכת זיכ"ה וקב"ל י' טיעניין'ן במקור'ם קדוש'ס מעש'ות חמשים הלאוין'ן ומדיין'ן להסר'יו וטביל' וסח'ט' הפרי'ס (כ"ב):

ביאורים על הדרן

נקרא חכמי התלמוד חכמי האמת כי כמו שאמת יענה דרכו וכל העולם כולו לא יוכלו להשליך האמת ארצה, כך התלמוד לפי שהוא אמת מנד עצמו יש לו קיום אף על גב שכל האמונות מלעיגן עליו אפילו הכי הוא מקובל וטוב ויפה הדבר עליו ועל זרעינו אחרינו לעשותו עד העולם, ולפי שהתלמוד אינו מהדרן רק אצל ישראל וכן ישראל אינם מהודרים לפני השם יתברך רק בשביל התורה שבעל פה שהיא הסימן המובהק המבדיל בין ישראל לעמים כמו שאפרש בסמוך, על כן אנו נוהגין לדבר בכל סיום מסכת הדרן עלך והדרך עלן. גם אין מי שנותן דעתו על התורה שבעל פה שלת תשבת חס ושלום רק אנו, והוה דעתן עלך, וכן התורה שבעל פה היא המנינה על ישראל ולכן נקראת גמריאל, שהוא רית של בבריאל ובריאל רפאל אוראל לומר כי העוסק בגמרא חונה מלאך ה' סביב לו להגילו מימינו מירבאל ונשמאלו גבריאל ומלפיו אוראל, ומהאורו רפאל, ועל ראשו שכנית אל בדברי חכמים. והוה דעתך עלן כלומר השתתך עלן והואיל וישראל התורה שבעל פה הן שני תאמי בבייה שלא יתגשו זה מזה לא בעלמא דין ולא בעלמא דאתי, ולהיות שהתלמוד אינו חביב ומיוחד כל כך רק אצל בעלי התורה אבל לא אצל יושבי הקהלות ע"כ אנו מודים ששם חלקינו מיושבי בית המדרש ולא שם חלקנו מיושבי הקהלות. (ספד חזו"ם, זכיות פ"ב)

הנה מה שנוהגין ורגילין אנו להזכיר בסיום כל מסכתא רב פפא עם עשרה סבתי שהיו מאירים וגדולים בחורה ע"י שהיה עושה להם סעודה בסיום המסכתא כי עשרה היה והיה מחזיק לעוסקי תורה, לכן זכה שמוכרין אותו עם עשרה בניו הרוממים כאלו הוזכרו עשרת הדברות. כי מלת רב פפא הוא רמז על מעלת משה רבינו ע"ה שנאמר בו דבר אלהים ועמו נשמעה, ועיקר מעלתו של משה רבינו שדבר עם השי"ת פ"ה אל פ"ה שהוא אותיות פפא. ואיתא במדרש לחד מ"ד דאבכי אינו בכלל הדברות ופתח באבכי רק להודיע מי הוא המצוה. ע"כ בא מלת פפ"א להוציא מלבן של אותו המ"ד, כי נוטריקון של פפ"א פת"ח פ"א שבני אבכ"י. נגד מצות לא יהיה לך וגומר שנאמר בעובדי ע"ו לא תחנם

קב:

ומה עופוס שאין המוס פוסל בן. דלמר מר (תמורה דף יד.) אין תמות וזכרות בעופות: **ומן פוסל בן**. דהא רבינוהו להו גבי פיגול צפ' בית שמאי' (לעיל מד.) אלאמא פסול בן זהו זמן: **סורס וצח השלמים**. תורה אחת לכל השלמים ואפילו לשלמי צמה קטנה למע שאמור בענין ומה אמור צאזמו ענין זמן למודה חזנן לשלמים ומחשבת פיגול. והא דלינטריך לרבייניהו משום דלמי מצנין אב דהלן ישרף והיוזא ישרף ללא יפסול זה זמן לפיכך הולך לרצותו ה': **לעשוס זמן צמה** ה' **קטנה קומן צמה גדולה**. למודה יוס ולילה ולשלמים שני ימים ולילה אחד ויותר נמי מפיגול יליף (סע) מג"ש דעון עון וטמא נמי צהיהא פרשתא כמיז (ויקרא ו) והנפש אשר תאכל ה' וגו':

הדרן עלך פרת חמאת וסליקא לה מסכת זבחים

אחר השלמת המסכתא יאמר זה ויועיל לזכרון בעזרת השם יתברך

הַדְרִין עַלְךָ מִסֶּכֶת זְבָחִים וְהַדְרִךְ עַלְךָ. דַּעְתָּן עַלְךָ מִסֶּכֶת זְבָחִים וְדַעְתָּךְ עַלְךָ. לֹא נִתְנָשִׁי מִיַּיִן מִסֶּכֶת זְבָחִים וְלֹא תִתְנָשִׁי מִיַּיִן לֹא בַּעֲלָמָא הַדִּין וְלֹא בַּעֲלָמָא דַּאֲתִי:
יאמר כן שלשה פעמים ואחר כך יאמר:

יְהִי רַצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתֵּהָא תוֹרַתְךָ אֲמֵנוּתֵנוּ בַּעוֹלָם הַזֶּה וְתֵהָא עֲמָנוּ בַּעוֹלָם הַבָּא. חֲנִינָא בַר פָּפָא רְמִי בַר פָּפָא נַחְמָן בַר פָּפָא אַחָאי בַר פָּפָא אַבָּא מְרִי בַר פָּפָא רַפְּרָם בַר פָּפָא רַכִּישׁ בַר פָּפָא טוֹרָחב בַר פָּפָא אַדָּא בַר פָּפָא דְרו בַר פָּפָא:

הַעֲרַב נָא יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת דְּבָרֵי תוֹרַתְךָ בְּפִינוּ וּבְפִיּוֹת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. וְנִהְיֶה בָּלָנוּ אֲנַחְנוּ וְצִאֲצֵאֵינוּ וְצִאֲצֵאי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בָּלָנוּ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ וְלוֹמְדֵי תוֹרַתְךָ:
מֵאוֹיְבֵי תַּחְכְּמֵנִי מִצּוֹתֶיךָ כִּי לַעוֹלָם הִיא לִי: יְהִי לְבִי תָמִים בַּחֲקֶיךָ לְמַעַן לֹא אָבוּשׁ:
לַעוֹלָם לֹא אֲשַׁבַּח פְּקוּדֶיךָ כִּי בָם חִיֵּיתִנִּי: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ לְמַדְנִי חֲקִיקֶי: אָמֵן אָמֵן אָמֵן סֵלָה וְעַד:

מודים אַנַּחְנוּ לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁשְּׁמַתְךָ חָלְקֵנוּ מִיוֹשְׁבֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ וְלֹא שְׁמַתְךָ חָלְקֵנוּ מִיוֹשְׁבֵי קְרָנוֹת. שְׂאֲנוּ מִשְׁכִּימִים וְהֵם מִשְׁכִּימִים. אָנוּ מִשְׁכִּימִים לְדְבָרֵי תוֹרָה וְהֵם מִשְׁכִּימִים לְדְבָרִים בְּטָלִים. אָנוּ עֹמְלִים וְהֵם עֹמְלִים. אָנוּ עֹמְלִים וּמְקַבְּלִים שְׂכָר וְהֵם עֹמְלִים וְאֵינָן מְקַבְּלִים שְׂכָר. אָנוּ רָצִים וְהֵם רָצִים. אָנוּ רָצִים לַחַיִּי הַעוֹלָם הַבָּא וְהֵם רָצִים לְבָאָר שַׁחַת. שְׁנַאֲמַר וְאַתָּה אֱלֹהִים תוֹרִידֵם לְבָאָר שַׁחַת אֲנָשִׁי דְמִים וּמִרְמָה לֹא יַחֲצוּ יְמֵיהֶם וְאֲנִי אֲבַטַּח בָּךְ:

יְהִי רַצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי בִשֶׁם שֶׁעֲזַרְתָּנִי לִסִּים מִסֶּכֶת זְבָחִים כֵּן תַּעֲזֹרֵנִי לְהַתְחִיל מִסִּכְתּוֹת וּסְפָרִים אַחֲרֵים וּלְסִימָם לִלְמַד וּלְלַמֵּד לְשִׁמּוֹר וּלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דְּבָרֵי תִלְמוּד תוֹרַתְךָ בְּאַהֲבָה. וְזִכּוֹת כָּל הַתְנַאֲם וְאֲמוּרָאִים וְתַלְמִידֵי חֲכָמִים יַעֲמוּד לִי וּלְזַרְעִי שְׁלֹא תִמוּשׁ הַתוֹרָה מִפִּי וּמִפִּי זָרְעִי וְזָרַע זָרְעִי עַד עוֹלָם. וְתַתְּקִים בִּי בְּהַתְּהַלֵּךְ תִּנְחָה אוֹתָךְ בְּשִׁכְבְּךָ תִּשְׁמַר עֲלֶיךָ וְהַקִּיצוֹת הִיא תְּשִׁיחֶךָ. כִּי בִי יִרְבוּ יְמֶיךָ וְיוֹסִיפוּ לָךְ שָׁנוֹת חַיִּים: אוֹרְךָ יָמִים בְּיַמִּינָהּ בִּשְׁמֹאלָהּ עֶשֶׂר וְכָבוֹד: יְיָ עֹז לַעֲמוֹ יִתֵּן יְיָ יִבְרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בַּעֲלָמָא דְהוּא עֲתִיד לֵאתַחַדְתָּא, וְלֵאחָיָא מִתִּיָּא, וְלֵאסְקָא לַחַיִּי עֲלָמָא, וְלִמְבָּנָא קְרָתָא דִירוּשָׁלַם, וְלִשְׁכַּלֵּל הִיכְלִיָּה בְּגוּזָה, וְלִמְעַקַר פּוֹלְחָנָא נּוֹכְרָאָה מֵאַרְעָא, וְלֵאֲתַבָּא פּוֹלְחָנָא דִשְׁמַיָּא לְאַתְרֵיהּ, וְיִמְלִיךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמַלְכוּתֵיהּ וּיְקַרְיָהּ, וְיִצְמַח פְּרָקְנָה וּיְקַרַּב מְשִׁיחָהּ. בְּחִיבּוֹן וּבִיּוֹמִיכוֹן וּבְחַיִּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבְזִמְנָן קָרִיב, וְאֲמַרו אָמֵן. יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לַעֲלֵם וּלְעֵלְמִי עֲלִמְיָא. יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לַעֲלָא מִן כָּל בְּרַכְתָּא וְשִׁירְתָּא תִשְׁבַּחְתָּא וְנַחְמָתָא דְאַמְרִין בַּעֲלָמָא, וְאֲמַרו אָמֵן: עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל רַבְּנָן, וְעַל תַּלְמִידֵיהוֹן וְעַל כָּל תַּלְמִידֵי תַלְמִידֵיהוֹן, וְעַל כָּל מֵאן דַּעֲסָקִין בְּאוּרִיתָא, דִּי בֵּאתְרָא (קְדִישָׁא) הַדִּין וְדִי בְּכָל אֶתֶר וְאַתֶּר, יְהֵא לְהוֹן וּלְכוֹן שְׁלָמָא רַבָּא חֲנָא וְחֲסָדָא וְרַחֲמֵי וְחַיִּי אֲרִיכִי וּמְזוֹנִי רְוִיחִי וּפְרָקְנָא מִן קְדָם אֲבוּהוֹן דִּי בְשְׁמַיָּא וְאַרְעָא וְאֲמַרו אָמֵן: יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא וְחַיִּים טוֹבִים עֲלִינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְאֲמַרו אָמֵן: עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרְמוֹי הוּא בְּרַחֲמֵי יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עֲלִינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאֲמַרו אָמֵן:

פרת חמאת פרק ארבעה עשר זבחים

מַה עוֹפוֹת אִשְׁאִין הַמוֹם פּוֹסֵל בֶּהּן בְּזִמְנָן פּוֹסֵל בֶּהּן קֹדְשִׁי בְּמַה קִטְנָה שֶׁהַמוֹם פּוֹסֵל בֶּהּן אִינוּ דִּין שְׁזִמְנָן פּוֹסֵל בֶּהּן מַה לַּעוֹפוֹת שֶׁכֵּן יֵאִין הוֹר כִּשְׁר בֶּהּן תֹּאמַר בְּבַמָּה קִטְנָה ^(ה) שְׁהוֹר כִּשְׁר בַּה א ^(א) לֹא יִהְיֶה זִמְנָן פּוֹסֵל ב ^(ב) בַּה ת"ל יְוֹזַת תּוֹרַת זֹבַח הַשְּׁלָמִים לַעֲשׂוֹת זִמְנָן בְּמַה קִטְנָה כּוּמֹן בְּמַה גְּדוּלָּה:

הדרן עלך פרת חמאת וסליקא לה מסכת זבחים

הדרן עלך פרת חמאת וסליקא לה מסכת זבחים

הדרן עלך פרת חמאת וסליקא לה מסכת זבחים

אחר השלמת המסכתא יאמר זה ויועיל לזכרון בעזרת השם יתברך

הַדְרִין עַלְךָ מִסֶּכֶת זְבָחִים וְהַדְרִךְ עַלְךָ. דַּעְתָּן עַלְךָ מִסֶּכֶת זְבָחִים וְדַעְתָּךְ עַלְךָ. לֹא נִתְנָשִׁי מִיַּיִן מִסֶּכֶת זְבָחִים וְלֹא תִתְנָשִׁי מִיַּיִן לֹא בַּעֲלָמָא הַדִּין וְלֹא בַּעֲלָמָא דַּאֲתִי:
יאמר כן שלשה פעמים ואחר כך יאמר:

יְהִי רַצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתֵּהָא תוֹרַתְךָ אֲמֵנוּתֵנוּ בַּעוֹלָם הַזֶּה וְתֵהָא עֲמָנוּ בַּעוֹלָם הַבָּא. חֲנִינָא בַר פָּפָא רְמִי בַר פָּפָא נַחְמָן בַר פָּפָא אַחָאי בַר פָּפָא אַבָּא מְרִי בַר פָּפָא רַפְּרָם בַר פָּפָא רַכִּישׁ בַר פָּפָא טוֹרָחב בַר פָּפָא אַדָּא בַר פָּפָא דְרו בַר פָּפָא:

הַעֲרַב נָא יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת דְּבָרֵי תוֹרַתְךָ בְּפִינוּ וּבְפִיּוֹת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. וְנִהְיֶה בָּלָנוּ אֲנַחְנוּ וְצִאֲצֵאֵינוּ וְצִאֲצֵאי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בָּלָנוּ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ וְלוֹמְדֵי תוֹרַתְךָ:
מֵאוֹיְבֵי תַּחְכְּמֵנִי מִצּוֹתֶיךָ כִּי לַעוֹלָם הִיא לִי: יְהִי לְבִי תָמִים בַּחֲקֶיךָ לְמַעַן לֹא אָבוּשׁ:
לַעוֹלָם לֹא אֲשַׁבַּח פְּקוּדֶיךָ כִּי בָם חִיֵּיתִנִּי: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ לְמַדְנִי חֲקִיקֶי: אָמֵן אָמֵן אָמֵן סֵלָה וְעַד:

מודים אַנַּחְנוּ לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁשְּׁמַתְךָ חָלְקֵנוּ מִיוֹשְׁבֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ וְלֹא שְׁמַתְךָ חָלְקֵנוּ מִיוֹשְׁבֵי קְרָנוֹת. שְׂאֲנוּ מִשְׁכִּימִים וְהֵם מִשְׁכִּימִים. אָנוּ מִשְׁכִּימִים לְדְבָרֵי תוֹרָה וְהֵם מִשְׁכִּימִים לְדְבָרִים בְּטָלִים. אָנוּ עֹמְלִים וְהֵם עֹמְלִים. אָנוּ עֹמְלִים וּמְקַבְּלִים שְׂכָר וְהֵם עֹמְלִים וְאֵינָן מְקַבְּלִים שְׂכָר. אָנוּ רָצִים וְהֵם רָצִים. אָנוּ רָצִים לַחַיִּי הַעוֹלָם הַבָּא וְהֵם רָצִים לְבָאָר שַׁחַת. שְׁנַאֲמַר וְאַתָּה אֱלֹהִים תוֹרִידֵם לְבָאָר שַׁחַת אֲנָשִׁי דְמִים וּמִרְמָה לֹא יַחֲצוּ יְמֵיהֶם וְאֲנִי אֲבַטַּח בָּךְ:

יְהִי רַצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי בִשֶׁם שֶׁעֲזַרְתָּנִי לִסִּים מִסֶּכֶת זְבָחִים כֵּן תַּעֲזֹרֵנִי לְהַתְחִיל מִסִּכְתּוֹת וּסְפָרִים אַחֲרֵים וּלְסִימָם לִלְמַד וּלְלַמֵּד לְשִׁמּוֹר וּלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דְּבָרֵי תִלְמוּד תוֹרַתְךָ בְּאַהֲבָה. וְזִכּוֹת כָּל הַתְנַאֲם וְאֲמוּרָאִים וְתַלְמִידֵי חֲכָמִים יַעֲמוּד לִי וּלְזַרְעִי שְׁלֹא תִמוּשׁ הַתוֹרָה מִפִּי וּמִפִּי זָרְעִי וְזָרַע זָרְעִי עַד עוֹלָם. וְתַתְּקִים בִּי בְּהַתְּהַלֵּךְ תִּנְחָה אוֹתָךְ בְּשִׁכְבְּךָ תִּשְׁמַר עֲלֶיךָ וְהַקִּיצוֹת הִיא תְּשִׁיחֶךָ. כִּי בִי יִרְבוּ יְמֶיךָ וְיוֹסִיפוּ לָךְ שָׁנוֹת חַיִּים: אוֹרְךָ יָמִים בְּיַמִּינָהּ בִּשְׁמֹאלָהּ עֶשֶׂר וְכָבוֹד: יְיָ עֹז לַעֲמוֹ יִתֵּן יְיָ יִבְרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:

יִתְגַּדֵּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בַּעֲלָמָא דְהוּא עֲתִיד לֵאתַחַדְתָּא, וְלֵאחָיָא מִתִּיָּא, וְלֵאסְקָא לַחַיִּי עֲלָמָא, וְלִמְבָּנָא קְרָתָא דִירוּשָׁלַם, וְלִשְׁכַּלֵּל הִיכְלִיָּה בְּגוּזָה, וְלִמְעַקַר פּוֹלְחָנָא נּוֹכְרָאָה מֵאַרְעָא, וְלֵאֲתַבָּא פּוֹלְחָנָא דִשְׁמַיָּא לְאַתְרֵיהּ, וְיִמְלִיךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמַלְכוּתֵיהּ וּיְקַרְיָהּ, וְיִצְמַח פְּרָקְנָה וּיְקַרַּב מְשִׁיחָהּ. בְּחִיבּוֹן וּבִיּוֹמִיכוֹן וּבְחַיִּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבְזִמְנָן קָרִיב, וְאֲמַרו אָמֵן. יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לַעֲלֵם וּלְעֵלְמִי עֲלִמְיָא. יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לַעֲלָא מִן כָּל בְּרַכְתָּא וְשִׁירְתָּא תִשְׁבַּחְתָּא וְנַחְמָתָא דְאַמְרִין בַּעֲלָמָא, וְאֲמַרו אָמֵן: עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל רַבְּנָן, וְעַל תַּלְמִידֵיהוֹן וְעַל כָּל תַּלְמִידֵי תַלְמִידֵיהוֹן, וְעַל כָּל מֵאן דַּעֲסָקִין בְּאוּרִיתָא, דִּי בֵּאתְרָא (קְדִישָׁא) הַדִּין וְדִי בְּכָל אֶתֶר וְאַתֶּר, יְהֵא לְהוֹן וּלְכוֹן שְׁלָמָא רַבָּא חֲנָא וְחֲסָדָא וְרַחֲמֵי וְחַיִּי אֲרִיכִי וּמְזוֹנִי רְוִיחִי וּפְרָקְנָא מִן קְדָם אֲבוּהוֹן דִּי בְשְׁמַיָּא וְאַרְעָא וְאֲמַרו אָמֵן: יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא וְחַיִּים טוֹבִים עֲלִינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְאֲמַרו אָמֵן: עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרְמוֹי הוּא בְּרַחֲמֵי יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עֲלִינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאֲמַרו אָמֵן:

מסורת הש"ס

א ע' ת"כ אחרי פ"ט ה"ד.

שינויי נוסחאות

א כס"ז וס"מ טסף הואיל והור כשר בה: **ב** ז"ל פוסל (י"עב"ז וז"ח בד"ס: **ג**) ז"ל פסל (י"עב"ז: **ד**) לרבותי' (כחתי' ובי"ש: **ה**) ז"ל בבמה (ש"ס: **ו**) תאכל בשר מזבח השלמים אשר לה' וטומאתו עליו ואקשיניהו רחמנא דומר שדינם שוה בין בבמה גדולה בין בבמה קטנה כ"ל (בי"ש: **ז**) נראה דנריך לטוסף הפסו"ל:

ליקוטים

איתא גבי אליה הוה ליה לאקשוי' ולתרוצי דאליה לא הוה קריבה אלא בבמה גדולה וטעמא דהוה ושוך בני תנופה דכתיב בהו להניף תנופה לה' וא"כ אליה דלא בעיא תנופה פשיטא דנוהתא בבמה קטנה. וזממא שכתבו קושיא גם על הטעם הב' שהיו חולין שנשעו על טהרת הקדש דא"כ מאי קשיא לרשיי ז"ל מחזה ושוך חולין היו ואין לכוון בהם כלום. ותו שלא היה כבוד שאול שיאכלו שאר הקדאים קרשים והוא יאכל חולין. גם הטעם ה' שאמרו דגרי היה הובח שאין אליהו קריבה דרוק, דמאי רבותיה דשאלו שנתנו לפניו מנה יפה וכו' הגרי, והלא פחיתות היה כי רוב הפששים מניחים אותו עם העור. ותו דלא מצין בכתוב שקראו אותו אליה אלא זנב נקרא, ולפיכך הוצרכו התוס' לתרץ דרוב הפסחים טלאים היו, משמע בהדיא כי זנב נקרא אליה. ומה שז"ל בתירוצ הקושיא דפליג אמוראי אם הובח היה חולין או שלמים, כי ר' יוחנן דאמר שוק ואליה סובר שהובח היה חולין ומה שכתוב כי הוא יבקר הובח היינו ברכת הלחם, וכן מירשו מקצת מפרשים. ומה שהוכרח הבמה לא שהיו מקריבין הובח בבמה, אלא שם היו מתקבצים הקדאים לאכול לכבוד האכסנאים, וכל זביחת בהמה אפילו חולין נקרא זבח, ור' יוחנן דחק אותו לשון והעליה דאמר שם שלל השוק והוא דבר חשוב ומנה יפה והוא האילית ולפיכך סובר דלא הוו שלמים ומה שלא כתב בהדיא השוק ואליה משום הוהה משמע השוק בפני עצמו והאליה בפני עצמה, ומשי"ה כתב והעליה כלומר עם מה שעליה מחובר כי רשהיה מנה יפה טפי. ור' אלעזר ס"ל שלמים היו ולפיכך א"י לפרש אליה כפשטה אלא שוק וזוה שחם מנה יפה, שכן היתה מנת הכהנים, וס"ל דחוה ושוך לא היה נוהגין בבמה קטנה. ור' שמואל בר נחמני ס"ל דאצי' דאין חזה ושוך נוגתי בותרת חיוב בבמה קטנה, לא היה מכבד שמואל את שאול לקחת מנת הכהנים לתת לפניו, שאצי"פ שלא היה חיוב בדבר מ"מ לא היה שמואל משנה ממה שעושים בבמה גדולה כיון שיש בו הפסד לכהנים ומשי"ה אמר מאי והעליה שוק ושופי וכו'. והנראה לעניות דעתי כתבתי.

(דכ"ז ס"ב פ"ב מ'תע"ט)